

Inhoud

Statistieken 1ste semester 2010

Regionale werkgroep Georgië

Ontmoetingsdag met de migrantenorganisaties

Getuigenissen: terugkeer naar Georgië en Kosovo

Caritas International Cel Vrijwillige terugkeer & Reïntegratie

Liefdadigheidstraat 43
1210 Brussel

Diensthooft **Anne Dussart**
+32 2 2293604

Azië **Annelieke Carlier**
+32 2 2293586

Afrika **Thomas Jézéquel**
+32 2 2111052

Balkan **Sofie De Mot**
+32 2 2111059

Latijns-Amerika **Rut Van Caudenberg**
+32 2 2293602

Kaukasus/Oekraïne **Ine Lietaert**
+32 2 2293627

Landeninformatie **Alexander Coppens**
+32 2 2293650

reintegration@caritasint.be
www.reintegrationcaritas.be

Statistieken 1ste semester 2010

Na het jaar 2009 die eindigde met een grote daling van de aanvragen tot terugkeer en reïntegratie, bevestigde de eerste helft van 2010 dat de regularisatieprocedure van 2009 de belangrijkste factor was die de verminderde aanvragen verklaarde sinds juli van dat jaar. In de maand maart 2010 alleen al werden met 61 vertrekkers bijna evenveel dossiers behandeld als in de laatste 5 maanden van 2009 samen (64 vertrekkers).

De aanvragen tot reïntegratie zijn bijna gelijklopend aan die van dezelfde periode van 2009, met 158 vertrekkers op 30 juni 2010 tegenover 164 vertrekkers tegen juni 2009. Aangezien we een terugval zoals in de tweede helft van 2009 *a priori* niet verwachten in 2010, kan het totaal oplopen tot 300 dossiers reïntegratie dit jaar.

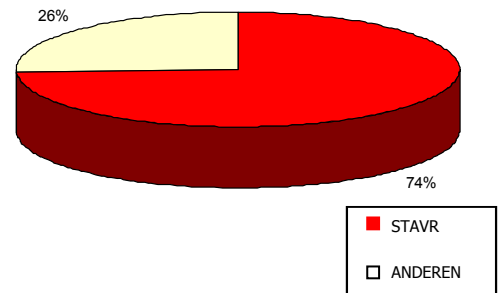
Het huidige gemiddelde is 21,36 vertrekkers per maand. 121 personen zijn vertrokken vanuit het REAB netwerk, grotendeels vanuit de sociale dienst Brabantia/Caritas International. 37 personen vertrokken vanuit het federale opvangnetwerk, inclusief de FEDASIL centra en die van het Rode Kruis/Croix-Rouge. We konden ook constateren dat een zeker aantal projecten en aanvragen tot informatie rechtstreeks vanuit de migrantengemeenschappen plaatsvonden, gecontracteerd binnen het kader van het Europese STAVR project.

Belangrijkste terugkeerlanden

Brazil	42
Kosovo	14
Armenia	13
Serbia	11
Georgia	10
Mongolia	10
Ukraine	9
Macedonia	7
Bosnia	5
Ecuador	4
Nepal	4

De landenverdeling verandert weinig ten opzichte van de voorbije jaren, zelfs met de daling van terugkeer met reïntegratie naar Oekraïne. Een evaluatiemissie uitgevoerd door de cel terugkeer heeft geleid tot nieuwe selectiecriteria voor dit land. Geen nieuw 'terugkeerland' profileert zich in deze eerste maanden van het jaar.

De belangrijkste les van dit eerste semester blijft de pertinentie van de keuzes die in 2009 zijn gemaakt voor de 14 landen van het project 'STAVR': 117 dossiers van de 158 betreffen de landen van dit nieuwe en versterkte reïntegratieproject, allen voorzien van dossiers in behandeling.

55 geselecteerde personen konden genieten van verhoogde budgetten, hetzij om inkomengenererende activiteiten op te starten (48), hetzij omwille van kwetsbaarheid (7): we constateren dus meer en meer dat de aanvragen tot reïntegratie essentieel economische activiteiten behelzen. De reïntegratie versterkt door het STAVR project wordt enkel toegekend na onderzoek van het individuele project waarbij het potentieel van de migrant wordt ingeschat door de terugkeerconsulent, in nauwe samenwerking met UNIZO en de lokale partnerorganisatie in het terugkeerland.

De onderverdeling in soorten 'REAB' toont ons een zekere gelijkheid onder de asielzoekers (77) en de migranten in illegale situatie (81), terwijl de tendens in de voorbije jaren eerder een 40/60 % verhouding was. Op 158 vertrekkers, ten slotte, tellen we 73 mannen, 50 vrouwen en 35 kinderen.

Thomas Jézéquel

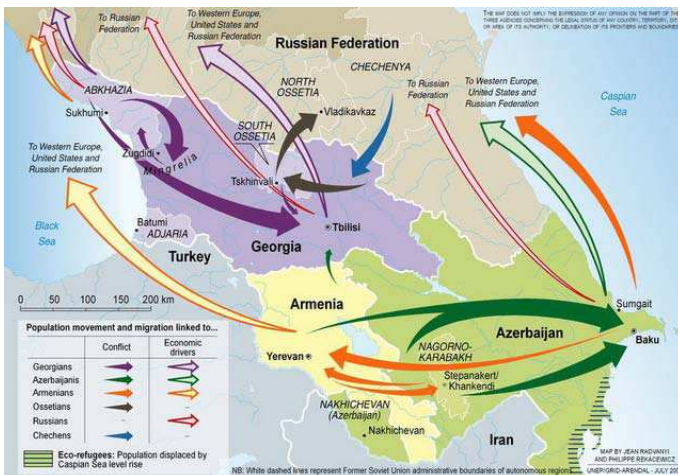
Regionale werkgroep Georgië

Sinds vorig jaar organiseert Fedasil samen met IOM en Caritas 'regionale werkgroepen', die bedoeld zijn voor terugkeerconsulenten uit de opvangcentra. Deze personen begeleiden de kandidaat-terugkeerders in de centra en bespreken samen met hen hun terugkeerplannen. De mogelijkheden en de aanpak van terugkeer zijn sterk afhankelijk van de context en het is niet eenvoudig om zicht te krijgen op de precieze situatie in het land van herkomst. Een regionale werkgroep focust zich een volledige dag op de socio-economische, politieke en culturele situatie van één land om meer voeling te krijgen met het land waarnaar mensen terugkeren. De eerste werkgroep richtte zich op Georgië. Later dit jaar volgen nog werkgroepen rond Kameroen en Nepal.

De werkgroep rond Georgië vond twee maal plaats, één keer voor de Nederlandstalige en één keer voor de Franstalige terugkeerconsulenten. Beide dagen werd voorbereid door Caritas International en IOM, in opdracht van Fedasil. Er werd geprobeerd op een interactieve en concrete wijze zoveel mogelijk informatie over te brengen over de huidige situatie in Georgië. In een eerste deel werd de geografische en geopolitieke situatie belicht. Vooral de onafhankelijkheid in 1991 en het conflict in Zuid-Ossetië en Abchazië in 2008 kregen hier veel aandacht aangezien deze gebeurtenissen nog steeds een grote invloed hebben.

Georgië is een jonge staat die nog volop aan het veranderen is en zich moet aanpassen aan de nieuwe situatie van democratie en de vrije markt. De (burger)oorlogen zorgden voor heel wat vluchtelingen binnen Georgië en voor een terugval van de economie. De sociaal-economische context wordt momenteel gekenmerkt door hoge werkloosheid, armoede en corruptie, een zwakke sociale zekerheid en een slechte kwaliteit van de gezondheidszorg. Dit alles heeft een grote invloed op het land, de inwoners, en uiteraard ook op de terugkeerders die hun leven er opnieuw moeten opbouwen. Hier moet natuurlijk rekening mee worden gehouden wanneer een terugkeer naar Georgië wordt voorbereid.

Na deze algemene situatieschets werden de lokale partners van IOM en Caritas uitgebreid voorgesteld: de algemene werking van de partner organisatie, hun verschillende projecten en de wijze waarop terugkeerders door hen worden ondersteund. Zo kregen de terugkeerconsulenten een idee van de mogelijkheden, de ervaring en de doelen van de lokale partners.

Wij stelden onze partner Caritas Georgië voor die naast het begeleiden van terugkeerders ook projecten heeft rond adoptie, noodhulp, ontwikkeling, jongeren en sociale projecten. Het gaat om 41 projecten verspreid over 14 steden, met als doel de integratie en de levenskwaliteit van de meest kwetsbare personen te verhogen. (Enkele voorbeelden uit hun werking zijn: voedselbedeling, educatieve projecten voor kwetsbare groepen en het realiseren van watervoorziening in afgelegen dorpen.) Ook de projectcoördinator voor de terugkeerders, David Mkheidze, werd voorgesteld. David is als sinds 2008 onze contactpersoon en staat in voor de (sociale) begeleiding en ondersteuning van de terugkeerders. Afhankelijk van de noden van de mensen, bestaat deze begeleiding uit: juridische ondersteuning, zoektocht naar huisvesting, ondersteuning bij aankopen, medische en psychologische ondersteuning, zoektocht naar opleiding, etc.

Om de werking concreet te illustreren, stelden we enkele terugkeerverhalen voor. Zo toonde het verhaal van Georgi aan hoe onze partner medische ondersteuning (operatie en medicijnen) regelde voor de ernstig zieke man. Caritas Georgië vond ook een oplossing voor zijn financiële situatie. Georgi had geen inkomen, geen bruikbare beroepservaring en moest nog twee jaar wachten voor hij de pensioengerechtigde leeftijd bereikte. Samen met Georgi werd een plan uitgewerkt zodat hij als taxi chauffeur aan de slag kon.

Daarna volgde een overzicht van het aantal mensen dat sinds 2006 met terugkeerondersteuning van Caritas naar Georgië terugkeerde. Het aantal terugkeerders is geleidelijk aan gestegen, met een piek in 2008 ten gevolge van de oorlog tussen Rusland en Georgië. De voorlopige cijfers voor dit jaar tonen een grote stijging van het aantal terugkeerders. De mogelijkheid om extra ondersteuning te krijgen om een microbusiness op te richten, blijkt een stimulans te zijn.

Na dit informatieve gedeelte, kregen de terugkeerconsulenten de kans om na te denken over de aanpak van concrete cases. Aan de hand van de gepresenteerde informatie en de landeninformatiefiches van IOM en Caritas over Georgië, zochten de consulenten naar antwoorden op, en oplossingen voor vragen van terugkeerders. Op deze manier werd alle kennis meteen toegepast. De dag werd afgesloten met een bezoek van de Georgische consul, Mevr. Maia Bartaia, die het migratiebeleid van Georgië kwam toelichten. Tot slot deed IOM uit de doeken hoe de terugkeer naar Georgië, aanvraag van de vliegtuigtickets en begeleiding in de luchthaven, praktisch wordt georganiseerd.

Beide werkgroepen waren zeer geslaagd en het werden positief onthaald. De consulenten werden een volledige dag ondergedompeld in de cultuur en situatie van Georgië waarbij vooral werd gefocust op de mogelijkheden en moeilijkheden om in Georgië een duurzaam terugkeerproject te realiseren. We hopen deze succesvolle formule in de toekomst ook aan een ruimer publiek te kunnen aanbieden.

Ontmoetingsdag met de migrantenorganisaties

Op zaterdag 5 juni organiseerde de cel vrijwillige terugkeer en reïntegratie van Caritas een ontmoetingsdag met de verschillende migrantenorganisaties waar we sinds eind 2009 nauw mee samenwerken. Deze migrantenorganisaties zijn binnen hun gemeenschap een belangrijk aanspreekpunt en een toegankelijke bron van informatie over vrijwillige terugkeer en reïntegratie.

In onze vorige nieuwsbrief (februari 2010) kon u lezen hoe de migrantenorganisaties, i.s.m. Caritas, folders publiceerden en informatiesessies organiseerden rond vrijwillige terugkeer en reïntegratie. Sommigen werkten hiervoor samen en brachten zo reeds de gemeenschappen uit verschillende landen van herkomst samen, anderen kozen er dan weer voor dit apart te doen en probeerden een zo groot mogelijke groep uit hun eigen gemeenschap te bereiken. Het afgelopen half jaar bleef het team van de cel vrijwillige terugkeer steeds in contact met de contactpersonen uit de verschillende migrantenorganisaties, maar deze contactpersonen hadden nog niet de gelegenheid gekregen om elkaar allemaal te ontmoeten. Op de ontmoetingsdag kregen de vertegenwoordigers van de verschillende migrantenorganisaties dus in eerste instantie de kans om kennis te maken met elkaar, en om hun ervaringen rond de samenwerking en het STAVR-project uit te wisselen.

De dag werd begonnen met een kleine introductieronde waarbij iedereen de kans kreeg om zichzelf en de migrantenorganisatie die hij of zij vertegenwoordigde even voor te stellen, om vervolgens meteen van start te gaan met een korte presentatie over de stand van zaken van het STAVR-project. Eerst werd er een beknopt overzicht gegeven van de terugkeercijfers van het eerste semester van 2010 en vervolgens werden enkele concrete terugkeerverhalen uit de doeken gedaan. Zo bespraken we cases uit Armenië, Georgië, Oekraïne, Mongolië, Nepal, India, Kameroen, Togo, Guinée, Senegal, Brazilië en Ecuador die gedurende de afgelopen zes maanden waren teruggekeerd en in hun respectievelijke landen intensieve reïntegratiebijstand kregen en krijgen. Op die manier kregen de migrantenorganisaties een beeld van wat reïntegratieprojecten concreet kunnen inhouden en hoe de reïntegratiebijstand in de landen van herkomst precies in zijn werk gaat.

Na dit algemene deel waarbij vooral Caritas het woord nam, werd de groep opgedeeld in kleine groepjes en werd er tijd gemaakt om te luisteren naar de migrantenorganisaties zelf. Op die manier werden ook hun concrete ervaringen met het project en hun rol en activiteiten hierin, en hun ideeën en suggesties besproken.

De infosessies rond vrijwillige terugkeer en reïntegratie die de verschillende migrantenorganisaties de afgelopen maanden hebben georganiseerd voor hun eigen gemeenschap, en de folders die ze hebben gepubliceerd en verspreid, werden over het algemeen als positief ervaren. De in de verschillende talen vertaalde folders maken het mogelijk dat ook buiten de informatiesessies de migrantenorganisaties hun gemeenschappen informatie kunnen blijven geven. Zo worden de folders bijvoorbeeld vaak uitgedeeld wanneer er feesten worden georganiseerd voor de gemeenschappen, of als er een andere samenkomst is.

Om echter nog meer mensen te kunnen bereiken, werd er vanuit enkele migrantenorganisaties gesuggereerd om in plaats van één informatiesessie eventueel op meer regelmatige basis dergelijke sessies te organiseren, of om meerdere informatiesessies te houden in verschillende steden. Bovendien zou het organiseren van informatiesessies en het verspreiden van de folders binnen de opvangcentra volgens verschillende migrantenorganisaties erg nuttig kunnen zijn, aangezien een belangrijk deel van de doelgroep in de opvangcentra verblijft.

Goede en duidelijke informatie over de mogelijkheden die er zijn om de mensen te ondersteunen bij een eventuele terugkeer, voor de verschillende migrantengemeenschappen maar ook voor de migrantenorganisaties zelf, werd door iedereen als fundamenteel beschouwd. Potentiële terugkeerders zijn immers vaak al een hele tijd weg uit hun land van oorsprong en weten daarom niet goed wat hun precies te wachten staat na hun terugkeer. Het verspreiden van terugkeerverhalen kan bijvoorbeeld helpen om een concreet beeld te vormen van wat de reïntegratieondersteuning kan inhouden, wat voor soort projecten er juist worden opgestart, wat de rol van de lokale partnerorganisatie hierin is, etcetera. Verschillende migrantenorganisaties stelden dat de website van hun organisatie een zeer goed instrument kan zijn om deze terugkeerverhalen te verspreiden. Deze websites worden immers frequent bezocht door de diaspora in België.

Wij waren erg blij dat de migrantenorganisaties zo talrijk naar Brussel waren afgezakt op deze zonnige zaterdagochtend. De ontmoeting en uitwisseling van ervaringen en ideeën was erg nuttig en interessant, en we hopen in de toekomst meer dergelijke activiteiten te organiseren. We kijken alvast uit naar de verderzetting van onze samenwerking en hopen hen even talrijk te kunnen ontvangen op onze jaarlijkse internationale partnerweek die naar goede gewoonte in het najaar zal plaatsvinden.

Rut Van Caudenberg

Voor meer informatie over de verschillende migrantenorganisaties en voor hun contactgegevens kan u terecht op onze website www.reintegrationcaritas.be

Een terugkeerverhaal : opstarten micro business in Georgië

In juni verliet Artur Georgië in de hoop werk te vinden in het buitenland. Hij vertrok naar Polen, werkte daar in de landbouw en vroeg er asiel aan. Toen zijn asielaanvraag werd geweigerd, reisde hij verder naar Nederland en daarna naar België. Artur verbleef in een Rode Kruis opvangcentrum in België toen het bericht kwam dat zijn vader ziek was. Omdat hij nu de verantwoordelijkheid draagt om zijn familie te onderhouden, wilde hij zo snel mogelijk terugkeren.

Via de sociaal assistenten van het Rode Kruis was Artur op de hoogte van de mogelijkheid om reïntegratieondersteuning te krijgen van Caritas International. Artur was uit Georgië vertrokken omdat hij er geen job kon vinden, maar had ook in het buitenland slechts heel weinig kunnen werken. Toen hij plots terug moest om voor zijn familie te zorgen, was het verkrijgen van een inkomen het allerbelangrijkste. De mogelijkheid om met de hulp van Caritas International een eigen zaakje op te starten, was voor hem dan ook meer dan welkom.

Artur woonde voor vertrek bij zijn ouders in Tbilisi, maar verbleef ook vaak bij zijn familie, grootouders en ooms, in een klein dorpje in het Tetri-Tskaro district. Omdat de werkloosheid in de hoofdstad sowieso zeer hoog is, leek het hem beter om een landbouw bedrijfje op te starten. Ten eerste heeft hij ervaring in de landbouw en ten tweede was zijn familie bereid hem te ondersteunen. Hij zou de weiden en stallen in het dorp kunnen gebruiken.

Het plan van Artur was om een tiental kalveren te kopen, deze dieren te verzorgen en ze na een jaar voor een hogere prijs te verkopen. Indien mogelijk wou hij ook groenten kweken. Dit werd uitgeschreven in een business plan en werd reeds voor zijn vertrek doorgestuurd naar een consultant in Georgië. De reactie op zijn plan was positief en het zou na terugkeer verder met Artur besproken worden.

Na aankomst nam Artur contact op met Caritas Georgië. Samen met de business consultant werd gekeken hoe het reïntegratiebudget het best geïnvesteerd kon worden. Naast het geld voor de kalveren werd beslist ook geld opzij te houden voor veeartskosten, transport en voedsel. Een deel van het budget werd gespendeerd aan de renovatie van de stal. Samen met Caritas Georgië werd het nodige materiaal en de kalveren aangekocht. Het blijft nog even afwachten maar Artur heeft er goede hoop in op deze manier een inkomen te verdienen voor zijn familie.

Ine Lietaert

Getuigenis: medische terugkeer naar Kosovo

In januari 2010 keerde Izet terug naar Kosovo. In België had hij asiel aangevraagd en verbleef hij in het asielcentrum van Sint-Truiden. Hoewel zijn asielpprocedure nog lopende was en hij medische problemen heeft, besloot hij om terug te keren naar Bujorë, naar zijn vader.

In december 2009 werden we door de terugkeerconsulent van het centrum van Sint-Truiden gecontacteerd omdat één van de bewoners eraan dacht om terug te keren naar Kosovo. In januari nam Izet dan de definitieve beslissing en wou zo snel mogelijk teruggaan. Izet is echter invalide, en loopt met krukken. Hij werd invalide na een zwaar ongeval. Een aangepaste medische en nabije begeleiding in Kosovo was dan ook noodzakelijk.

Na zijn terugkeer nam Izet onmiddellijk contact op met onze partner waardoor het reïntegratie traject snel van start kon gaan. Uit een eerste ontmoeting, tussen Caritas Kosovo en Izet, bleek al snel dat hij terecht kon bij zijn vader maar dat de socio-economische omstandigheden zeer moeilijk zijn.

De vader van Izet is 67 jaar oud en moet zelf trachten te overleven met een pensioen van € 45 per maand. Om een beter zicht te krijgen op de socio-economische situatie zijn er twee sociaal assistenten van het lokale Caritasbureau in Burojë.

Tegelijkertijd werd door Caritas Kosovo op zoek gegaan naar een manier om tegemoet te komen aan de medische ondersteuning van Izet. Volgens het medisch rapport vanuit België moest er een degelijke fysiotherapie voorzien worden om zijn mobiliteit stabiel te houden en te verbeteren. Het ziekenhuis in de omgeving werd gecontacteerd maar daar was er geen plaats meer om hem te begeleiden. Via hen werd Caritas wel doorverwezen naar een fysiotherapeut op 12 km van de woning van Izet.

Deze fysiotherapeut werd samen met Caritas Kosovo bezocht en Izet kon nadien onmiddellijk van start gaan met de behandeling. Er wordt een therapie voorzien van 60 dagen en dit in drie fases. De verplaatsingen gebeuren elke keer via een taxi. Via het reïntegratiebudget konden zowel de medische kosten als de verplaatsingskosten vergoed worden.

Na een aantal maanden hebben we opnieuw feedback gekregen van onze partner. De socio-economische situatie blijft nog steeds moeilijk maar de medische situatie is wel verbeterd. Via de behandeling, na de tweede fase, kan Izet reeds met één kruk lopen. Tot dan was het voor hem enkel mogelijk te lopen met twee krukken. Een verdere stap die werd genomen maar nog verder gefinaliseerd moet worden is de aanvraag van een invaliditeitsuitkering.

Sofie De Mot